
Petar Ćurčić

Molbe članova Udruženja industrijalaca Novi Sad od 1932. do 1941. godine: između administrativnih pitanja i uticaja spoljnopoličkih okolnosti

Rad se bavi jednim segmentom delovanja Udruženja industrijalaca iz Novog Sada: davanju saveta i informacija svojim zainteresovanim članovima u spoljnoj trgovini. Ovi saveti, kao i molbe članova, analizirani su u kontekstu promena spoljnopoličkih okolnosti tokom 30-ih i ranih 40-ih godina XX veka.

Istraživanje je sprovedeno na osnovu arhivske građe Fonda 138 Arhiva Vojvodine. Pre svega, proučavana je prepiska članova Udruženja sa matičnom organizacijom, koja je imala dvojak u ulogu: da štiti interese industrije i da bude veza između države i preduzetnika.

Na osnovu istraženog može se reći da je u periodu od 1932. godine (kada je osnovano) i 1941. godine (kada je prestalo sa radom) najviše molbi Udruženju bilo u vezi sa trgovinskim pregovorima Kraljevine Jugoslavije sa drugim zemljama, a naročito sa najvećim spoljnotrgovinskim partnerima – Nemačkom, Italijom, Austrijom i Mađarskom. Pored toga, industrijalci su se zanimali i za promene carinske politike u navedenim zemljama, kao i za promenu kursa stranih valuta prema domaćoj. Na početku Drugog svetskog rata, u periodu kada je privreda prešla u ratno stanje i kada su sprovedene trgovinske sankcije prema zemljama protivnicama u ratu, zabrinuti članovi su molili Udruženje da uzme učešća u trgovinskim pregovorima kako bi dodatno njihovi interesi bili zaštićeni.

Međutim, o rezultatima rada na polju zaštite industrijalaca mogu se doneti nepotpuni zaključci, a to je uzrokovano samim problemima, koji su često nadmašivali zamišljeni delokrug poslova Udruženja, i karakterom građe, iz koje se saznaje samo o pojedinim aktivnostima. Za potpunije zaključke potrebno je istražiti kako sačuvanu građu preduzeća koja se nalazi u arhivima širom AP Vojvodine, tako i drugih državnih ustanova, kao i građu inostranih preduzeća koja su ulagala na tim prostorima.

Functions of an Industrialists' Association (1932-1941): Between Administrative Problems and Political Changes in Europe

The aim of this project was to examine one part of an Industrialists' Association responsibilities, such as giving advice and information to their members about export problems. Reports were analyzed in order to find evidence of influence of political changes in Europe during the 1930s and the 1940s. The research was carried out on original documents from the Archive of Vojvodina fund n. 138 (Industrialists' Association Novi Sad), with a primary focus on the correspondence between members and the Association.

The organization had multiple functions: being a connection between the state and industrialists, taking care of the interests of the industry's etc. The vast majority of requests were related to trade negotiations between Yugoslavia and its main trade partners, such as Germany, Austria, Italy and Hungary. Also, the industrialists paid special attention to changes in customs policy and problems of the fluctuation of foreign currencies. At the beginning of World War 2, the war model of economy was introduced in European states and rivals imposed economic sanctions onto each other. This caused a problem, and members of the industrialist's organization were concerned about these changes in European policy.

It should be noted, however, that although this research was based on original documents, this exploration cannot show concrete results on the organization's work for a number of reasons (lack of primary sources, members needs that went beyond the scope of work of the association etc.). Therefore, it is necessary to further explore other sources which are kept in various archives both locally and abroad.

Petar Ćurčić (1996), Novi Sad, Tekelijina 28, učenik 4. razreda Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj”